

Jerzy Ważny

Dr inż. Michał Czajnik (1921-1981)

Ochrona Zabytków 34/3-4 (134-135), 216

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dr inż. MICHAŁ CZAJNIK (1921—1981)

W dniu 8 marca 1981 r. zmarł dr inż. Michał Czajnik, wybitny specjalista w zakresie ochrony drewna zabytkowego, znany w kraju i za granicą.

Dr inż. Michał Czajnik urodził się 2 października 1921 r. w Zarszynie k. Sanoka. Studia wyższe ukończył w 1950 r. na Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie, specjalizując się w zakresie fitopatologii leśnej i konserwacji drewna pod kierunkiem prof. dra hab. Józefa Kochmana. Stopień naukowy doktora nauk leśnych uzyskał w 1967 r., również na Wydziale Leśnym SGGW na podstawie rozprawy pt. *Badania nad zastosowaniem żywic syntetycznych do zabezpieczenia drewna przed rozkładem powodowanym przez grzyby* (promotor prof. dr hab. J. Ważny). W latach 1970—1972 był uczestnikiem studium podyplomowego w zakresie konserwacji zabytków na Wydziale Architektury Politechniki Warszawskiej.

Pracę zawodową dr M. Czajnik podjął w 1950 r. w Instytucie Techniki Budowlanej w Warszawie na stanowisku asystenta, a następnie od 1954 r. kierownika Zakładu Konserwacji Drewna w Głównym Laboratorium Kontrolnym. W 1958 r. przenosi się do SGGW do obecnego Zakładu Ochrony Drewna na Wydziale Leśnym, a później na Wydziale Technologii Drewna, pracując jednocześnie w Zjednoczonych Zespołach Gospodarczych w charakterze głównego specjalisty ds. mykologii i konserwacji drewna.

Działalność naukowa i naukowo-techniczna dra M. Czajnika koncentrowała się na zagadnieniach ochrony drewna, a przede wszystkim konserwacji drewna zabytkowego oraz występowania grzybów i owadów niszczących drewno w budynkach na terenie Polski, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych. Opublikował sam lub jako współautor ponad 40 prac o charakterze naukowym, referatowym lub dydaktycznym, wygłosił wiele referatów i pogadanek radiowych. Był współautorem kilku edycji Instrukcji Technicznej o Impregnacji Drewna i Odgrzybianiu Budynków, kilkunastu norm i sześciu patentów w zakresie ochrony drewna.

Poważne osiągnięcia miał dr M. Czajnik w kształceniu kadry specjalistów ochrony drewna. Od 1953 r. był wykładowcą na kursach typu podyplomowego prowadzonych przez Ośrodek Doskonalenia Kadr Kierowniczych Ministerstwa Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, a także PZITB, prezydium rad narodowych i in. Od 1970 r. prowadził wykłady na studium podyplomowym konserwacji zabytków PW oraz na seminariach dyplomowych Wydziału Technologii Drewna SGGW-AR. W ostatnich miesiącach rozpoczął współpracę dydaktyczną z Katedrą Etnografii UW.

W dorobku zawodowym dra M. Czajnika szczególnie dużo miejsca zajmowała współpraca z praktyką. Wykonał liczne ekspertyzy, projekty i opinie konserwatorskie budynków mieszkalnych, gospodarskich, przemysłowych, sakralnych, w tym ponad 2000 obiektów zabytkowych — wśród nich takiej rangi, jak Wilanów, Nieborów i in. Współpracował z 19 skansenami budownictwa ludowego — w Sanoku, Lublinie, Kolbuszowej, Bierkowicach, Olsztynku, Wdzydzach Kiszewskich, Ciechanowcu, Zakopanem i in., przygotowując dla nich założenia konserwatorsko-budowlane oraz sprawując opiekę konserwatorską.

W 1978 r. został powołany na członka Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS. Był także członkiem Zespołu Doradczego ds. Parków Etnograficznych przy ministrze Kultury i Sztuki, Rady Naukowej PKZ, Komisji Naukowo-Technicznej Ochrony Drewna w ITD w Poznaniu, Rady Ochrony Dóbr Kultury województw: zamojskiego, nowosądeckiego i łomżyńskiego, rad naukowych wielu skansenów.

Był członkiem Stowarzyszenia PAX, ZBoWiD, PTB, PTTK i innych organizacji społecznych. W 1973 r. uzyskał zespołową nagrodę naukową II stopnia ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Był odznaczony Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Partyzanckim, Złotą Odznaką za Opiekę nad Zabytkami, Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury.

Odszedł przedwcześnie człowiek o rzadko spotykanym wielkim zaangażowaniu zawodowym i społecznym. Pozostawił trwałe dowody swojej działalności w postaci licznych uratowanych obiektów zabytkowych i skansenów, którym poświęcał nie tylko swoją wiedzę i umiejętności, ale także swoje serce.

Jerzy Ważny